

Kvægmarkedet i Wien og den hertil knyttede
Bank- og Mæglerinstitution.

Beretning til Landbrugsministeriet fra J. C. la Cour.

De ofte utilfredsstillende og jævnlig mærkelige Afregninger, som Landmændene erholde for de til Forhandling paa offentlige Markedspladser sendte Kreaturer, i Forbindelse med at nogle af Kommissionærerne, tillige handle for egen Regning, hvorved Landmændenes Kreaturer let blive benyttede som Spekulationsvare, har jævnlig fremkaldt det Ønske blandt Landmændene, at der istedetfor eller ved Siden af Kommissionærerne kunde ansættes edsvorne Mæglere. Allerede for 12 à 13 Aar siden henvendte det kgl. Landhusholdningsselskab sig herom til Københavns Magistrat; denne erklærede sig imidlertid uvillig til dette Skridt, idet den fremførte, at Udviklingen netop gik i Retning af at indskrænke eller afskaffe Mæglervirksomheden paa flere andre Vareomraader, hvor den i længere Tid havde bestaaet, men ikke kunde siges at have arbejdet til Tilfredshed. Ogsaa i de senere Aar er det samme Ønske kommen frem i de samvirkende sællandske Landboforeninger og ligeledes har man jævnlig hørt det fremsat i Udlandet.

Jeg følte mig derfor opfordret til paa den Rejse, jeg ifølge Ministeriets meget ærede Foranledning foretog

til Landbrugskongressen i Buda Pest i September Maa-
ned dette Aar, at standse i Wien, det eneste Sted i
Europa, hvor Mæglerinstitutionen i sin Tid blev indført,
for at sætte mig ind i dens Virksomhed.

Ved Gesandten, Greve Sponnecks, gode Hjælp
erholdt jeg Adgang til de ledende Mænd i Magistraten
og derigjennem atter saavel til Centralkontorerne for
hele Wiens Markedsordning, som særlig til Kvægmarkedet,
til det statistiske Bureau og til begge Departementerne
i Landbrugsministeriet. Ved Siden af de mundtlige Oplys-
ninger forsynedes jeg med en stor Del Tryksager (Regle-
menter, Skemaer, Beretninger osv), som jeg hermed
fremsender til Brug ved eventuelle senere Forhandlinger
om en Reorganisation af vore Markedsforhold; men ved
Siden heraf finder jeg det rigtigt at give en sammen-
trængt Fremstilling af Markedsforholdene i Wien i det
Hele taget og særlig om det derværende Kvægtorv og
dettes Mæglerinstitution.

Alle Markeds- og Torveforhold i Wien varetages af
et »Marktamt«, i Spidsen for hvilket der staaer en »Vor-
stand«, o: en Markedsdirektør, der for Øjeblikket er
Magistratsraad Kainz. Dette »Marktamt« er delt i 2
Afdelinger, nemlig

1. et »Marktkommissariat«, der bestaaer af omtr.
100 af Magistraten beskikkede Embeds- og Bestil-
lingsmænd, hvis Opgave er at varetage Ordningen
og Administrationen af al Handel paa aaben Plads,
altsaa paa Torve, i Hallerne og paa Kvægtorvet,
og altsaa med Korn, Smør, Æg, Fedevarer, Grønsa-
ger, Frugt, Fisk, Fjerkræ, Vildt, Kvæg og Dyr, le-
vende og slagtede.
2. en Veterinærafdeling, der omfatter 63 ligeledes
af Magistraten beskikkede Embeds- og Bestillings-
mænd, der lede og udføre Veterinærpolititjenesten
paa Torve og Stræder, ved Færdslen og Omsætningen.

Af ovennævnte Funktionærer er ved Kvægtorvet
ansat og beskæftiget:

- 10 Mand af Markedskommissariatet, som have at paase hele Kvægtorvets Ordning, lede og varetage dets Virksomhed, nemlig
1 Inspektør, der aarlig lønnes med omtr.	2500	Gylden
2 Kommissærer, der aarlig lønnes med hver omtr.	2000	—
2 Accessister, der aarlig lønnes med hver omtr.	1600	—
5 Praktikanter, der aarlig lønnes med hver omtr.	1200	—
- 9 Mand af Veterinærafdelingen, der have at vaage over Sundhedsforholdene, syne Dyrene ved Modtagelsen, under Opstaldningen og ved Afgangen, nemlig
5 Dyrlæger, der lønnes hver med omtr.	2000	Gylden
2 Veterinærassistenter, der lønnes hver med omtr.	1600	—
2 Praktikanter, der lønnes hver med omtr.	1200	—

Disse Mænd ere pensionsberettigede efter 34 Aars Tjenestetid. Vel er det ikke forbudt dem at have privat Virksomhed ved Siden af den officielle, men de have ikke Tid dertil.

Kvægtorvet findes i den sydøstlige Udkant af Byen i St. Marx; Jernbanespor med vidtstrakte og hensigtsmæssig indrettede Kvægramper føre, langs den sydlige Side af Pladsen, men afspærret fra denne, saa at Kvæget kan synes, inden det gives Adgang. Umiddelbart op til Kvægtorvet ligger Slagtehus og iøvrigt findes paa Pladsen Administrationsbygninger, Banklokaler, overdækkede Haller, Stalde, Fouragemagasiner osv. — Kvægtorvet er opført 1881 og overbygget for saavel Kvæg som Faar, Svin og Kalve. Kvæghallen kan tage 4000 Stkr. under Tag og skal ad Aare udvides til endnu 2000 Stkr. Den overdækker 16 à 17,000 □ Meter, har med tilhørende Kloakledninger ialt kostet 412,000 fl. eller omtrent 23 fl. pr. □ Meter, og der bruges altsaa, Gange og Passager iberegnet, 4 à 4¹/₄ □

Beretning

om Tilførslen, Salget og Priserne paa Slagtekvæg paa Centralkvægmarkedet ved St. Marx
i Ugen fra 20. September til 26. September 1896.

Den samlede Tilførsel af Slagtekvæg: 5474; deriblandt usolgt tilbage fra forrige Uge: 111, ny Tilførsel: 5363.

De Provinser, hvorfra Slagtekvæget tilførtes.	Usolgt Rest fra forrige Uge	Ny Tilførsel	Ialt tilført	Slagtekvægets Kvalitet og Art.	Usolgt Rest fra forrige Uge	Ny Tilførsel	Ialt tilført
	Stykker				Stykker		
Nedreøsterrig		295	295	Kvalitet:			
Øvreøsterrig		583	583	Fedekvæg	7	2931	2938
Salzburg		12	12	Græskvæg	2	855	857
Steiermark		107	107	Pøsekvæg	102	1577	1679
Kärnten				Art:			
Bøhmen		14	14	Stude	65	3956	4021
Mähren		161	161	Tyre		859	859
Schlesien				Køer	46	548	594
Galizien		371	371	Af det samlede Antal var			
Bukowina		245	245	Bøfler	43	189	232
Ungarn og Sieben- bürgen	71	2801	2872				
Croatien og Slavonien		229	229				
Bosnien	40	545	585				
Serbien							

Salg af Slagtekvæg.

Af den samlede til Salg forhaandenværende Tilførsel af 5474 Styk. blev } til Wien: 4240 »
solgt } til andre Steder 1226 »
derimod forbleve **usolgt paa Markedet: 8 Stykker**, og gik **usolgt fra Markedet til andre Steder: » Styk.**

Udenfor Markedet, men dog med Berøring af dette, blev for Wien købt 289 Stykker.

Der blev altsaa i det Hele paa Markedet og med Berøring af dette solgt til Wien: 4529 Stykker.

Af det til andre Steder afsendte Slagtekvæg var bestemt for:

Land	Solgte	Usolgte	Land	Solgte	Usolgte
	Stykker			Stykker	
Nedreøsterrig	875		Steiermark	12	
Bøhmen	187				
Mähren	152				

Slagtekvægets Art		Salg efter pr. Styk								Salg efter Slagtevægt												
		Samlede Antal Kvæg	Pris pr. Styk med Udelukkelse af de yderligste Priser				til yderlig				Samlede Antal Kvæg	Den samlede Levende-vægt i 100 Kilo.	Den samlede Slagte-vægt i 100 Kilo	Ved Slagt-ning fundet Afdrag i pro Cent	Pris pr. 100 Kilo Slagtevægt med Ude-lukkelse af de yderlige Priser							
							lave		høje						lave		høje					
			Priser blev solgt												Priser blev solgt							
			Stykker	og til Priser		Stykker	og til Priser		Stykker	og til Priser					Stykker	og til Priser		Stykker	og til Priser			
fra	til	fra		til	fra		til	fra		til	fra	til	fra	til								
		fl.	kr.	fl.	kr.	Gylden		Gylden		Gylden		Gylden		Gylden								
Fede- og Græskvæg	Stude	Bøfler fraregnede																				
	Tyre																					
	Køer																					
	Bøfler																					
Pøsekvæg		769	20	90																		
Ialt		769																				
Salg af Slagtekvæg efter Styk.																						
Priser pr. Styk	20-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	66-70	71-75	76-80	81-85	86-90								
Antal af de til ovenstaaende Priser solgte Dyr	19	28	44	95	56	31	60	94	108	50	69	57	50	8								
Den samlede Levende-vægt i 100 Kg.	23	53	92	228	146	87	174	291	346	175	269	234	215	37								

Markeds-Beretning: Paa Kvægmarkedet i denne Uge blev tilført 834 Stykker mere end i forrige Uge. Desuagtet opretholdtes Priserne fra forrige Uge.

For Markedsbestyrelsen.

Wien, den 26. September 1896.

Litrotzky,
Inspektør.

Seidl,
Markedskommissær.

Meter pr. Kreatur. — Faarehallerne kunne tage indtil 12,000 Faar og have ialt kostet 6 fl. pr. □ Meter overdækket Plads; Faarehandlen er nu iøvrigt betydelig mindre end tidligere, da her var store Slagterier, der sendte en Mængde slagtede Faarekroppe til Frankrig, men de franske Landmænd og Slagtere led derved et saa betydeligt Tab, at den franske Regering har forbudt Indførsel af slagtede Faar, hvorfor der nu kun sendes Smaapartier — 2 à 400 ugentlig — levende Faar til Frankrig, hvilken Handel imidlertid hindres i at tage Opsving, da den gjøres usikker ved jævnlige Forbud af virkelige eller foregivne Sundhedshensyn. — Svinehallen kan tage omtrent 10,000 Stkr., der forhandles og slagtes nærmest til Byens og Oplandets eget Forbrug.

Det er altsaa et stort Kvægmarked i Wien, men det er ogsaa og har gjennem Aarhundreder været en Hovedindgangsport for Østens store Kvæghjorder fra den ungarske Slette, Donau- og Sortehavslændene til Vestens' kjødforbrugende Egne. Her indfandt sig Landmænd, Opkjøbere og Mellemlhandlere, for dels direkte, dels gjennem Kommissionærer at sælge ikke blot til Wiens Slagtere og Pølsefabrikanter, men til Slagtere og Handelsmænd inde fra Bjersegnene, eller fra de industrielle Distrikter eller fra Bøhmens og Mellemtysklands mange Badesteder, ligesom ogsaa tidligere en stor Del førtes længere Nord og Vest paa til Berlins, Hamburgs, Rhinprovinsernes, Belgiens, Frankrigs og Englands Forsyning. De hyppige Sygdomme paa Wiener Markedet og dermed følgende Forbud have ofte svækket dets Betydning, men det er dog endnu saa stort, at det er berettiget til at skænkes en ganske særlig Opmærksomhed af Regeringen og af Wiens Magistrat, under hvilken sidste Kvægmarkedet sorterer, og i hvis Virksomhed den indtager den vigtigste Plads, indtil Belysnings- og Befordringsvæsenet, der nu ere private Foretagender, overtages af Byen selv, hvorpaa der arbejdes.

Wiener Kvægmarked er ikke blot et stort, men og-

saa et meget vanskeligt Marked, dels paa Grund af de mange uensartede Folk og Forretningsmænd, hver med sit Sprog og sin Individualitet — Tyskere, Jøder, Tyroler, Italienerne, Czecher, Polakker, Slaver, Magyarer, Bosnitter, Kroater osv. osv., der her mødes, — dels paa Grund af Kvæggets overordentlige Uensartethed, ligefra de store Kort-horns-, krydsede Fedeoxxer fra Brænderi- og Sukkerfabrikstaldene og til de smaa usle, magre og halvvilde Kreaturer, der komme nede fra Dalmatien og Bukovina, eller inde fra Karpatherne og Siebenbürgen; — den Dag, jeg besøgte Markedet (d. 28. Septbr. 1896), var af 5838 Stkr. Kvæg de 3185 fra Ungarn og Siebenbürgen, 510 fra Bosnien, 451 fra Øvreøsterrig, 407 fra Kroatien og Slavonien, 355 fra Galizien, 350 fra Bukovina og Resten fra Mähren, Steiermark, Kärnthen, Böhmen, Schlesien, Serbien osv. Den Enkelte drukner i dette Kaos og er ude af Stand til at orientere sig, danne sig nogen Forestilling om Markedets Vilkaar i Tilbud og Efterspørgsel, og det er derfor egentlig de store, pengestærke Forretningsmænd, der have deres Opkjøbere og Forretningsvenner spredte over hele Leverancegebetet og et ligesaa omfattende Kjendskab til Forbrugsgebetets Behov, der ere i Stand til at vurdere Markedet og udnytte foreliggende Chancer og undvige Tilbageslag. De vide inden Torvebestyrelsen, endog allerede Lørdag, hvor stort et Antal der omtrent fra de enkelte Egne vil blive sendt op til Mandagsmarkedet, og vide da ved Telegrafens Hjælp at tage deres Dispositioner overfor de Flokke, der for deres Regning ere bestemte til eller vel allerede undervejs til Mandagsmarkedet. Som den mest udprægede af disse Storhandlere maa nævnes Jos. Saborsky, tidligere Faderen, nu Sønnerne, der raade over Millioner med Forbindelser allevegne, men ogsaa siges at beherske Wienermarkedet frem for nogen anden, ofte disponerende over mange Tusinde Stkr. Kvæg paa engang.

Ikke mindre Magt have de store pengestærke Handelsmænd og Kommissionærer ved den Kredit, de i

stort Omfang lade blive Slagterne til Del, selvfølgelig mod en ikke altid beskeden Rente, men i hvert Fald altid bringende Kreditnyderen i et Afhængighedsforhold til Sælgeren, — med andre Ord, Slagterne staa kun for en ringe Del frit paa Markedet, de ere nødsagede til at købe hos den Kommissionær, der har givet dem Kredit, — de maa betale høje Priser, men da Kommissionærene væsentlig handle for egen Regning, bliver det dem, der profitere af de gode Priser, og ikke Landbruget, — ja, mere end een Landmand fortalte mig, at det af disse Grunde var dem umuligt at sælge paa Kvægtorvet, de vare komne derind med udmærket fede gode Varer, men de stode uændsede til mod Slutningen af Markedet, da de maatte slaaes bort til Spotpris, thi at overgjemme er den rene Ruin. Landmændene, selv de største, betydeligste og pengestærkeste, som f. Ex. ungarske Magnater eller Administratorer af kejserlige og erkeher-tugelige Godser eller af store Fedestalde, knyttede til industrielle Virksomheder, finde derfor absolut deres Fordel ved at sælge i Hjemmet til en af de store en gros Handlere eller en af hans Opkøbere.

Det er forstaaeligt, at Magistraten i Wien, kjendt med disse Forhold, der gjøre alle Parter afhængige af de store Kommissionærer og Kvæghandlere — Landmændene faa daarlige Priser, Slagterne blive ufrie, Konsumenterne maa betale Kjødet dyrt — at den allerede længe har arbejdet paa at gribe ordnende og regulerende ind i denne Forretning. De sidste Bestræbelser i saa Henseende hidførte den Forordning, som gaves af Indenrigsministeriet d. 3die Septbr. 1883 angaaende Wiener Centralkvægmarkedet i St. Marx, sorterende under Magistratens Bestyrelse. Hovedpunkterne i denne Forordning ere følgende:

Centralkvægmarkedet er den eneste Markedsplads for Salg til Slagtning af stort Kvæg, Kalve, Faar og Svin i Wien og 22 omliggende Kommuner. Paa Markedet maa ogsaa handles med Kjød, Fedevarer, Vildt og Fjerkræ.

Hvad der agtes solgt maa mindst 1 Time før Markedets Begyndelse være skriftlig meldt til Markedskommissariatet paa Kvægtorvet. Det, der mældes for sent, maa vel opstaldes i Kvægtorvets Stalde, men ikke sælges før næste Markedsdag.

Alle Dyr, der skulle sælges, maa være paa Salgspladsen ved Markedets Begyndelse. Tilbageholdelsen af anmeldte Dyr straffes.

Umiddelbart inden Markedets Begyndelse bekendtgøres paa Tavler paa Markedspladsen Antallet af meldte og af mødte Dyr af de forskjellige Slags.

Kjøbere kunne besigtige Dyrene i Salgshallerne $\frac{1}{2}$ Time inden Markedets Begyndelse.

Før Markedets Begyndelse og efter dets Slutning, som bekendtgøres med Klokkeringning, maa der ikke afsluttes nogen Handel. Ej heller maa de paa Markedet købte Dyr eller Varer atter samme Markedsdag faldbydes paa Markedet.

Markedskommissariatet besørger Dyrenes Modtagelse, Fodring, Pleje osv.

Dyrenes Forhandling paa Kvægtorvet sker gennem en Bank, den saakaldte »Wiener Vieh- und Fleischmarktcasse« og de ved denne ansatte edfæstede Mæglere, de saakaldte Markedsagenter. Dog staar det Ejerne eller deres Underordnede frit selv at sælge deres Varer; men al Ind- og Udbetaling for de paa Markedet sluttede Handler skal ske gennem den nævnte Bank eller Kasse, ligesom den ogsaa er den eneste, der kan indrømme Kredit ved Kjøbet af de paa Markedet fremstillede Dyr og Varer.

Markedsagenterne, der paa Ansøgning vælges af Wiens Magistrat, maa mindst være 24 Aar, paa-lidelige og fagkyndige samt stille en Kaution af 5000 fl.; de danne et Forbund og vælge aarlig

- en Formand,
- en Stedfortræder for denne,
- en Sekretær.

Formanden repræsenterer Forbundet ud ad til, stiller Medlemmerne alle Oplysninger fra Kassen samt fører Forsædet i deres Maanedsforsamling. Ved denne vælges for en Maaned 2 Medlemmer og en Opmand, der i Forbindelse med Formanden og en Repræsentant for Kassen, danner den Komité, som fordeler mellem Markedsagenterne til Forhandling de Dyr og Varer, der ere anmeldte til Kassen, saafremt Ejeren ikke ved Anmeldelsen har forlangt, at Salget skal finde Sted ved en af ham forud bestemt Markedsagent. Dog skal der paasees, at hver af disse saa vidt muligt erholder omtrent lige mange Dyr af samme Vægt og Godhed til Forhandling; men der maa ikke henvises mere end 200 Stkr. Kvæg, 300 Stkr. Ungkvæg, 200 Svin, 2000 Faar eller 2000 Kilogram Kjød til Forhandling af en enkelt Markedsagent. Salgsgebyret, der er $\frac{1}{4}$ % af Salgsbeløbet, udbetales Markedsagenterne ved Slutningen af hver Maaned af Kassen. Desuden erholde de 2 % af Provisionen til Dækning af Korrespondance, Regnskabsføring o. lg.

Vægte, betjente af dertil af Markedskommissariatet ansatte og af Banken kontrollerede Folk, ere anbragte i rigeligt Maal paa Markedspladsen, og alle Dyr, der sælges, skulle vejes uden Betaling, og Vægten tilligemed Prisen indføres i Sluttedlen.

Beretning om Markedet afgives af Markedskommissariatet dels kortfattet selve Markedsdagen, dels udførlig ved Ugens Slutning og omfatter Antallet af Dyr og Varer, der have været udbudte og ere blevne solgte, spicificerede efter de Lande og Provinser, hvorfra de ere bragte, og efter deres Kvalitet delte i Slagtekvæg, Grænsingskvæg og Pølskvæg, og ligeledes i Stude, Tyre, Køer, Bøfler; tillige gives Oplysning om hvorhen det udførte Kvæg er solgt, en udførlig Beregning og Opgivelse af Priserne pr. 100 Kilogram levende Vægt i Henhold til de indleverede Sluttedler.

Der opgives Gjennemsnitspriser for 3 Kvaliteter af Stude fra og over Ungarn, Stude fra og over Galizien, Stude fra tyske Provinser, samt

Gjennemsnittspriser for Tyre, Køer, Bøfler, Pøsekvæg.

Noteringen sker nu altsaa gennem Beregning af Priser og de optagne Vægtprotokoller og de i Henhold dertil udfærdigede Slutsedler, men dog kræves ogsaa her et Skjøn for at dele de 3 førstnævnte Klasser i de 3 Kvaliteter. Hvis f. Ex. et Parti Stude har kostet 33 fl. pr. 100 Kilo, er ikke dermed bestemt, om det skal henføres under 1ste eller 2den Kvalitet, og dette søges da nu afgjort ved en Forespørgsel til vedkommende Sælger. Imidlertid drøfter man at nedsætte et fast Udvalg, der skal bestemme Kvaliteten.

Til yderligere Belysning af Markedets Karakter opgives hvor mange Stykker, der ere solgte til hver Pris med en Gyldens Variation pr. 100 Kilo samt Oplysning om ekstraordinær høje eller lave Priser.

Som Exempel kan anføres, at d. 28. September var saaledes ialt solgt:

33 Stkr. til	16 fl. pr. 100 Kilo	L. V,
93 » —	17 » —	—
120 » —	18 » —	—
107 » —	19 » —	—
159 » —	20 » —	—
90 » —	21 » —	—
187 » —	22 » —	—
101 » —	23 » —	—
154 » —	24 » —	—
151 » —	25 » —	—
197 » —	26 » —	—
355 » —	27 » —	—
292 » —	28 » —	—
232 » —	29 » —	—
201 » —	30 » —	—
172 » —	31 » —	—
268 » —	32 » —	—
293 » —	33 » —	—
345 » —	34 » —	—
358 » —	35 » —	—

232	Stkr.	til 36	fl.	pr. 100	Kilo	L. V
87	»	—	36 ¹ / ₂	»	—	—
338	»	—	37	»	—	—
76	»	—	37 ¹ / ₂	»	—	—
161	»	—	38	»	—	—
132	»	—	38 ¹ / ₂	»	—	—
117	»	—	39	»	—	—
50	»	—	40	»	—	—
4	»	—	40 ¹ / ₂	»	—	—

Kvægtorvets Reglement indeholder endnu en Række særlige Bestemmelser om Salget af Kvæg, Ungkvæg, Faar og Svin, men der er ingen Grund til at fordybe sig deri, — Hovedtrækkene for Forretningsgangen ere givne i Foranstaaende og til yderligere Belysning tilføjes sluttelig en Markedsberetning.

Denne Ordning af Salgsforholdene paa Kvægtorvet traadte i Virksomhed som sagt 1883 og modtoges med store Forventninger baade af Landmændene, der ventede at kunne opnaa de for deres Kvæg virkelig betalte Priser, af Slagtere, der nu ved Kassens Hjælp ikke længere behøvede at benytte Kommissionærernes dyre Kredit og kom til at staa frit overfor Kjøbet paa Torvet, og af Forbrugerne i Wien, der mente derved at opnaa billigere og mere jævne Kjødpriser end hidtil.

Men Kommissionærerne, der altsaa ved Bestemmelserne vare udelukkede fra at handle paa Wiens Kvægmarked, tog Kampen op med stor Kraft og Energi. Efter forgjæves at have søgt Ændring i de givne Bestemmelser, idet Magistraten havde besluttet med alle til dens Raadighed staaende Midler at føre den nye Ordning igjennem, sluttede de sig sammen, forlagde deres Handel til Presburg i Ungarn, et Par Timers Banekjørsel fra Wien, og lod hertil bringe alt det Kvæg, som de dels havde paa Haanden, havde opkjøbt omkring paa de store Godser og Brænderier og ofte givet betydeligt Forskud paa, og dels lode opkjøbe og sende sammesteds hen af den store Stab af Opkjøbere, der opererede for

dem i det vidtstrakte Opland. Slagterne i Wien vilde i Begyndelsen ikke gaa til Presburg, men bleve snart nødsagede dertil, da Wiener Markedet blev for lille, særlig med bedste Slags Varer, og de uheldige Handelsforhold flyttedes saaledes fra Wien til Presburg.

Denne Kamp stod nu paa i 4 å 5 Aar, Wienermarkedets Betydning formindskedes, og da maatte det kejserlig-kongelige Indenrigsministerium 1888 gjøre den Indrømmelse, at det ikke blot var Mæglerne og Ejerne, der fik Lov til at sælge paa Wiens Kvægtorv, men ogsaa disse sidstes »Befuldmægtigede«. Dermed var Døren aabnet paa Klem, og lidt efter lidt vendte Kommissionærerne som »Befuldmægtigede« for Kvægejerne tilbage til Wiens Kvægtorv, trængte Mæglerne mere og mere tilbage og satte sig atter fast paa dette. Nu dominere de atter fuldstændig Markedet, idet de have hele Hovedparten af Handlen i deres Hænder. Af de den 28de September falbudte 5838 Stkr. Kvæg var der saaledes kun 296 anmeldte hos Kassen til Forhandling af Mæglerne, og fra Landmændene, Brænderierne, Sukkerfabrikkerne o. lg. var der ifølge et Skjøn kun sendt omtrent 700 til Forhandling gennem en »Befuldmægtiget« : en af Kommissionærerne, medens disse iøvrigt paa egen Regning forhandlede alle de øvrige Kreaturer, hvorpaa de ofte havde givet stort Forskud, et virksomt Lökkemiddel, medens Kassen eller Banken ligesaa lidt maa give Forskud, som den maa kjøbe eller sælge for egen Regning paa Torvet.

Ganske vist fastholdes endnu Bestemmelsen om, at Ind- og Udbetaling for forhandlede Dyr og Varer paa Kvægtorvet kun maa finde Sted gennem Kassen, og man skulde altsaa synes, at Slagterne ved at være friede for Kommissionærernes Kredit vedblivende stode frit i deres Indkjøb paa Torvet. Men dette Gode er for de flestes Vedkommende rent illusorisk. De velstaaende Slagtere ere vel nu ligesaa lidt som tidligere afhængige af Kommissionærerne; de gjøre deres Indkjøb, betale Dyrene ved Kassen eller faa Kredit af denne, i Reglen i en Uge,

og tage deres købte Kreaturer hjem til Slagtning i Slagtehusene. Men alle de mindre velstaaende, der ikke kunne erholde denne Kredit hos Kassen, og deres Tal er meget stort, maa nu handle paa en af følgende to Maader:

enten blive deres Dyr, efter at være købte til Ugens Brug, hensatte i Kassens »Pantestalde«, hvorudaf vedkommende Slagter da efterhaanden i Ugens Løb udløser et eller flere Kreaturer, men maa betale Staldleje, Fodring og Pasning, som er dyr; og vel er det tilladt selv umiddelbart ved egne Folk at besørge dette, men dette sker kun sjældent, da en Slagter derved vilde svække sin Kredit overfor sine egne Folk, idet disse derved se, at han ikke har Kredit hos Banken. Af denne Grund benyttes følgende Udvej:

eller de laane Pengene af de Kommissionærer, af hvem de have købt Kreaturerne, gaa da til Banken og betale dem, saa de kunne faa dem udleverede, og Kommissionærene hæve da ved Markedets Slutning de indbelalte Beløb for at sende dem til deres Kommittenter eller selv at indkassere dem, hvis det er eget Kvæg, de have solgt. Men herved er Slagterne altsaa paany bragte i et baade direkte og indirekte Gjælds- og Afhængighedsforhold til Kommissionærene.

Resultatet af Udviklingen er derfor blevet, at Mæglerinstitutionen er ved helt at gaa ud. For Tiden er der kun 6 Agenter, hvoraf kun 3 benyttes, medens de 3 andre drive Tiden hen med anden Gjerning og endog kun sjældent lade sig se paa Kvægtorvet. Tilmed er der kun ringe Tilfredshed med disse Salg gjennem Mæglerne, dels fordi de i Reglen opnaa tarvelige Priser, begrundet i at de have mindre kommerciel Dygtighed end Kommissionærene, dels fordi de kun kunne byde Kunderne mindre righoldigt Udvalg, og dels fordi alle de Slagtere, der ere afhængige af Kommissionærene, ikke kunne købe hos Mæglerne. Mange Landmænd, der sende deres Kreaturer til Banken, forlange derfor, at de ikke maa

sælges gennem Mæglerne, men gennem denne eller hin Kommissionær, saaledes at Banken og ikke denne afregner Kreaturerne til Forsenderen. Tilmed har det vist sig, at Mæglerne, trods deres Ed, dog undertiden gjøre Forretninger i Kvæg udenfor Markedet, saa de faktisk undertiden fungere som Kommissionærer; og vel blive de af og til straffede derfor — det skete netop da jeg var i Wien — men alligevel drives denne Trafik, ja er vist endog et Hovedsubsistensmiddel ligeoverfor den hensygnende Mæglervirksomhed.

Det er altsaa Kommissionærernes Pengestyrke, deres større Dygtighed, den større Fordel og dermed Interesse de have af et godt Salg, — Landmændenes Utilfredshed med Mæglerne, — Landmændenes Utilbøjelighed til selv at sende deres Dyr til Markedet til Forhandling for egen Regning, da de store Slagtere nødigere kjøbe af den Enkelte, der kun har et ringe Udvalg, end af Kommissionærerne, der have et stort Udvalg, — Landmændenes større Udgifter ved Forsendelsen, idet de ikke som Kommissionærerne kunne være belavede paa at modtage og forpleje Dyrene godt i det Par Dage, de ofte komme for tidlig til Markedet, da de store Afstande og de langsomme Godstog hindre en nøjagtig Beregning af Ankomsttiden, — alt dette gjør, at Kommissionærerne atter staa som de egentlige Herrer paa Markedet og dominere dette.

Med Banken — Vieh- und Fleischcasse — vilde der fra alle solide Slagteres Side kunne være Tilfredshed, saafremt den ikke var saa kostbar. Denne Bankforretning er nemlig overdraget »Allgemeiner Depositenbank«, og den mellem denne og Regjeringen sluttede Overenskomst er altfor fordelagtig for Banken. Denne erholder nemlig for sine Laan eller sin Kredit 1 % over den østerrigsk-ungarske Bankrente, altsaa i Gjennemsnit 5 %; desuden tager den i Delcredere $\frac{1}{2}$ pro Mille for indtil 14 Dage, selv om det kun er 1 à 2 Dage at Kreditten benyttes, og 1 pro Mille over 14 Dage, men istedet for

det sidste fornyes den hver 14de Dag; hvilket, hvis det er en løbende Kredit, yderligere bliver 1,3 % pr. anno.

Koncessionen med Banken vil derfor ikke blive fornyet, naar den om 3 Aar udløber, og det er et almindeligt Ønske, at Byen selv vil etablere denne Bankforretning paa Torvet — noget, som dog vist vil frembyde betydelige Vanskeligheder.

Da nu hertil kommer, at Afgifterne ere høje, og at Byen, der besørger Fodringen, tjener altfor mange Penge paa Foderet — ifjor endog over 50,000 fl. — er der ogsaa blandt Landmændene en stor Utilfredshed, og fra mange Sider kræves en ny Ordning, ved hvilken ganske vist Bankforretningen som Afregningsorgan ønskes bevaret, men paa billigere Vilkaar end nu, og hvor moderatere Afgifter og Foderpriser blive fastslaaede samt endelig, hvor Mæglerinstitutionen opgives.

Endnu skal bemærkes, at Wienermarkedet ogsaa afviger fra de fleste andre større Markeder i Nutiden derved, at der ingen Assuranceafgift erlægges for Dyrenes Sundhed ved Slagtning. I saa Henseende nøjes man med de herhen gjældende Bestemmelser i Kejserdømmets Østerrigs borgerlige Lovbog, hvis § 924 og 925 lyde saaledes:

§ 924. Naar et Stk. Kvæg bliver sygt eller krepere inden 24 Timer efter Overleveringen, vil det være at antage, at det allerede var sygt ved Overleveringen.

§ 925. Den samme Formodning gjælder:

- 1) dersom der inden 8 Dage bliver opdaget hos Svin Tinter og hos Faar Kopper og Skab, eller dersom der hos de sidste inden 2 Maaneder opdages Lungeorm og Ikter;
- 2) dersom der hos Hornkvæg inden 30 Dage efter Overleveringen (Modtagelsen) findes Kirtelsygdom, saakaldet Perlesyge;
- 3) dersom der hos Heste og Lastdyr inden 15 Dage efter Overleveringen opdages mistænkelig Kværke eller Snive eller ogsaa Engbrystighed eller, dersom

der inden 30 Dage opdages Dødkuller, Springorm, Stædighed, sort Stær eller Maanedsbblindhed (periodisk Øjenbetændelse).

Af Foranstaaende vil det ventelig fremgaa, at de Foranstaltninger, der i Wien ere trufne fra det Offentliges Side for at hidføre gode og sunde Forhold paa Kvægmarkedet, i flere Retninger frembyde betydelig Interesse, og det baade til Advarsel, idet f. Ex. Mæglerinstitutionen, der abstrakt betragtet synes at byde fuld Sikkerhed for god Behandling, i disse Forhold har vist sig upraktisk og svag, ligesom der ogsaa kan fremdrages Momenter, der utvivlsomt fortjene Efterfølgelse, om de end maatte trænge til Forbedring, saaledes f. Ex. Bestemmelsen om at al Afregning, Kvægomsætningen paa Torvet vedrørende, skal finde Sted gennem et under offentlig Kontrol staaende Pengeinstitut paa selve Kvægtorvet, og som vil kunne byde baade Landmænd og Slagtere den største Sikkerhed for at Mellemanden ikke urettelig lukrerer paa disses Bekostning, naar den bliver ordnet paa rette Maade. Det er derfor formentlig i denne Retning, at der bør arbejdes for at fremkalde bedre Forhold paa Kjøbenhavnsmarkedet. Ligesaa synes ogsaa Bestemmelserne om, at et Kreatur ikke maa sælges mere end een Gang paa Markedet samme Markedsdag, at maatte være en Hindring mod den Uskik, at Kommissionærerne tillige operere som Handelsmænd, et Forhold, der synes uforeneligt med en forsvarlig Varetagelse af den dem af Landmændene betroede Kommissionsforretning. Endelig vil der ogsaa kunne hentes nogle Vink fra Wienermarkedet om en bedre Notering, skjøndt den næppe bør adopteres i den dér gennemførte Form.

Landboskolen, d. 21. November 1896.